La costella d'Adam

Per PepMaria el dv., 22/07/2016 - 09:00

En un curs sobre religions del món, comentàvem amb els alumnes el passatge del relat de la creació segons el llibre del Gènesi en què Déu crea el món com un jardí i hi posa l'home. Aleshores, Déu fa passar per davant de l'home tots els animals i l'home els va posant el nom. Però "l'home no trobava consol". Aleshores Déu "anestesia" l'home, li treu una costella i en fa la dona. Quan Déu la presenta a l'home, ell exclama: "Ara sí, aquesta és os dels meus ossos i carn de la meva carn" (Gn 2, 23)En aquest moment , una alumna va saltar dient: "Això és d'un masclisme impressionant!"
Tenia raó. Però no tota la raó.
En efecte, jo li vaig dir que en aquest mateix llibre del Gènesi hi ha un altre relat de la creació de l'home i la dona en què es diu "Déu va crear, doncs, l'home a la seva imatge, el creà a la imatge de Déu; els creà home i dona" (Gn 1, 27). I que en l'època en què aquests textos van ser escrits, en una cultura veïna, Egipte, només el faraó era considerat imatge de Déu. De manera que el llibre del Gènesi està dient que *qualsevol* home i *qualsevol* dona (Adam i Eva no són part del poble d'Israel sinó que representen tota la humanitat) són imatge de Déu: tenen una dignitat infinita. Per a uns textos del segle VI aC. no està tan malament...
Aquest debat té a veure amb *des d'on* llegim textos antics. Des del nostre segle XXI, després de la Declaració Universal dels Drets Humans i dels ingents esforços del moviment feminista dels segles XIX i XX, l'alumna té raó de queixar-se del masclisme del text. La situació de la dona avui, tant als països rics com als països pobres, és vergonyosament injusta i discriminatòria. Tanmateix, si llegim en llibre del Gènesi des del context de les cultures de l'època en què va ser escrit, cal reconèixer que representa una contribució impressionant al que segles més tard serà teoritzat des dels Drets Humans i des del moviment feminista.
El que val per a textos escrits antics, potser val també quan avaluem discursos i accions que fan persones de carn i ossos del nostre temps. Sempre podem desqualificar un discurs o una acció si contenen valors no prou clars o no prou ben formulats, segons els criteris que nosaltres coneixem. Però també podem fer l'esforç de comprendre aquest discurs o aquesta acció en el context de la persona que els formula i les seves circumstàncies. Aleshores potser descobrirem la novetat que aporten el discurs o l'acció, i una grandesa personal que ens era inicialment amagada.
.....
Un text fora del seu context esdevé un pretext (Xavier Alegre SJ)
"Ja no hi ha jueu ni grec, esclau ni lliure, home ni dona: tots sou un de sol en Jesucrist." (Carta de Sant Pau als Gàlates 3,28)
"...se ha de pressuponer que todo buen christiano ha de ser más prompto a salvar la proposición del próximo que a condenarla" (Ignasi de Loiola, *Exercicis Espirituals* n. 22)
.....
· De quines persones tendeixo a desqualificar els discursos o les accions? Amb quins altres em mostro més comprensiu i els interpreto des del seu context?
· De quines discriminacions d'adscripció religiosa/cultural (jueu o grec) gènere (home o dona) o de posició socioeconòmica (esclau o lliure) sóc testimoni en els diversos àmbits en què em moc?